

Nacionalne konzultacije s mladima o suočavanju s prošlošću

Zagreb, Hrvatska

20. srpanj 2007.

Organizatori ovih konzultacija bili su Documenta i Mreža mladih Hrvatske. Sudjelovalo je 18 mladih aktivista organizacija za ljudska prava. Uvodničari su bili Vesna Teršelič (Documenta, Hrvatska), Emina Bužinkić (Mreža mladih Hrvatske, Hrvatska), Marijana Toma (Fond za humanitarno pravo, Srbija), Srđan Antić (Nansen dijalog centar Osijek, Hrvatska) i Helena Bučko (Mirovna grupa mladih *Dunav*, Hrvatska). Prikazani su filmovi *Svi bi rado bacili kamen*, autora Nenada Vukosavljevića, u produkciji Centra za nenasilnu akciju, 2007, i *Videosnimka osobnih sjećanja na rat*, autora Davora Konjikušića, u produkciji Documente, 2006.

Mladi nemaju odgovornost za zločine iz prošlosti, ali imaju odgovornost za naslijeđe koje će ostaviti budućim generacijama.

Mladi nemaju odgovornost za ratna stradanja koja su doživjeli stotine tisuća ljudi tijekom devedesetih u sada postjugoslavenskim državama i treba nam na neki način otvoren razgovor o tome koji bi bili realni motivi, realni, istinski motivi mladih da preuzmu, da izaberu odgovornost za suočavanje s prošlošću za koju oni nemaju odgovornost. (Marina Škrabalo, Centar za mirovne studije, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Mislim da je problem s mladima zaista ta činjenica da ne postoji njihova odgovornost. Postoji, ali je problem taj što, govorim sad s pozicije nekoga tko radi najviše u Vukovaru, oni nisu svjesni. (...) Mislim da će zadatak civilnog sektora biti kako ustvari objasniti mladim ljudima da, iako je njihova odgovornost, ustvari je njihov interes da se suoče s činjenicom. (Srđan Antić, Nansen dijalog centar, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Ne postoji odgovornost za ono što je bilo, ne postoji za prošlost i za istoriju koja je bila, ali postoji jedna odgovornost za budućnost, zato što će jednog dana, također govorim o periodu kad će biti neke za deset godina, neke druge mlade generacije, e oni će pitati vas tada, zašto niste tražili, zašto niste utvrdili, zašto ste im ostavili to nasleđe da i dalje traje, tražit će od vas zašto niste bili uporni, uporni sa svojim pitanjima da se dođe do tih potpunih činjenica. (Nataša Kandić, Fond za humanitarno pravo, Srbija, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Moje iskustvo govori da mladi, organizacije mladih, ne razumiju tu odgovornost i da je vrlo teško vidjeti zašto bi ona morala postojati. (...) Nakon sedam godina i dva mjeseca nama se dogodio potpuni fijasko na radionicama oko izgradnje mira i suočavanja s prošlošću, da su dakle participanti, odbijali pričati o ratu jer su to smatrali premračnom temom i mislili su da to nema nikakve implikacije na njihove današnje živote i da se time ne treba baviti. (Emina Bužinkić, Mreža mladih Hrvatske, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Ja se ne mogu suočiti s prošlošću svoga djeda koji je bio u partizanima, ne mogu, jednostavno ne mogu. Ali ono što smatram da mogu jest da mladi mogu ispravno učiti o prošlosti i na taj način postizati, pa neću reći odgovornost, ali potrebu suočavanja s prošlošću. (Marko Turk, Documenta, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Ne možemo se suočavati s nečim u čemu nismo sudjelovali, možemo to akceptirati na neki način, možemo tražiti od države, institucija državnih, da nas uče tome kako je nešto bilo, možemo tražiti suočavanje s problemima. (Dan Špicer, Forum mladih Socijaldemokratske partije, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Jedino obrazovanje, putovanja i susreti s drugim kulturama mogu pomoći mladima da razbiju predrasude o drugima u susjedstvu.

Jedino konkretne stvari koje mogu mladim ljudima doprinijeti da razbiju te nekakve predrasude su stvarno obrazovanje, putovanje, susreti s drugim kulturama, nacijama, na kraju krajeva ionako počinje sve od kućnog odgoja, a onda i onog drugog, dakle obrazovnog sustava i tako dalje. (Dan Špicer, Forum mladih Socijaldemokratske partije, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Oni su mahom svi odreda rekli da oni ne žele razgovarati o ratu, da to njih uopće ne zanima, da je to neka stvar prošlosti, njihovih roditelja i da oni s tim nemaju uopće nikakve veze, a naprotiv su htjeli razgovarati, ono, tipa što oni slušaju, kako se oni oblače, čime se bave, kako provode svoje vrijeme i imala sam taj neki osjećaj da oni svi misle u principu kao da ovi tamo preko granice, oni su ono strašno drugačiji od nas i oni su tamo nekakav čudan svijet i sad mi moramo njih upoznati. (Anamarija Sočo, Volonterski centar Zagreb i Vijeće mladih grada Zagreba, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Generacija rođenih poslije rata zapravo ima to iskustvo prenesene ratne traume putem obiteljskih povijesti, pripovijesti, predrasuda, obrazovnog sustava, društvenih odnosa, stereotipa. Manjka izravnog kontakta s mladima iz drugih zemalja, postjugoslavenskih zemalja. (...) Mladi koji se susreću prvo imaju potrebu za prepoznavanjem sličnosti, (...) neka starija generacija podrazumijeva da mladi imaju to iskustvo da su slični, a oni sami to nemaju, nego ga tek trebaju steći jer je to drugi kontekst u kojem odrastaju. (Marina Škrabalo, Centar za mirovne studije, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Mladi strahuju da države [Hrvatska i druge nasljednice bivše SFRJ] neće mijenjati svoje nacionalne istine o prošlosti bez obzira na činjenice.

Da li vi mislite da će se ikad u hrvatskim službenim dokumentima spominjati da je Hrvatska bila agresor u Bosni i Hercegovini, mislim, velim, ja mogu imati mišljenje o tome i ja mogu reći i za jedno i za drugo da je moj osobni stav da mislim da je tako bilo, ali iskreno, stvarno sumnjam da će, da će to jednom tako biti. (Dan Špicer, Forum mladih Socijaldemokratske partije, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Učenje o prošlosti je važno i zapravo ono jest temelj suočavanja s prošlošću. (...) Ministarstvo obrazovanja je nedavno lansiralo film koji se zove „Istina o Domovinskom ratu“ i poslalo ga u osnovne škole. Moram priznati da se ne slažem s brojnim stvarima koje tamo stoje, koje veličaju hrvatstvo, a umanjuju srpske žrtve. (...) Nedavno je u Vukovaru otvoren, mislim da se zove Informacijsko-dokumentacijski memorijalni centar, gdje sam čula zapravo da postoji simulator, gdje neko može doći i uzeti te plastične pištolje i pucati po Srbima. Mislim da nas to neće dovesti do suočavanja s prošlošću i

da je to doista neobjektivno učenje o prošlosti. (Emina Bužinkić, Mreža mladih Hrvatske, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20.srpanj 2007.)

Regionalno povezivanje mladih otvara prostor za izgradnju povjerenja i suočavanje s prošlošću.

Mislim da je važno da se mladi [iz regiona] dovedu na neko mjesto zajedno i prvo, da se upoznaju, da vide zapravo da su bazično isti, jednaki, sa sličnim neakvim problemima, zanimanjima i da se onda na takvim neakvim temeljima može graditi nekakva rasprava koja bi uključivala suočavanje s prošlošću. Moglo bi se napraviti više regionalnih kampova [za mlade] na kojem bi jedan dio fokusa bio i na pitanju suočavanja s prošlošću ili nekakve mirovne edukacije. (Anamarija Sočo, Volonterski centar Zagreb i Vijeće mladih grada Zagreba, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Građanska edukacija i imali smo dvije skupine, tamo gdje su bili, možemo tako reći Srbi i Hrvati, jednostavno nas je bilo strah kako će oni sebe prihvatiti, međutim onda je došla od njih neka inicijativa, htjeli su zajedno biti u istoj skupini što je nas zapravo oduševilo pa smo shvatili kroz te neke projekte zapravo, ne da ih možemo natjerati već na neki način će shvatiti da nisu toliko različiti već da mogu zajedno biti. Tako evo imali smo isto jedan projekt, Pečat bez granica, gdje su se mladi iz Bača i Vukovara družili. (Helena Bučko, Mirovna grupa mladih Dunav, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)

Potrebna je regionalna konferencija posvećena projektima i aktivnostima mladih u suočavanju s prošlošću, koja bi pružila mogućnost za zajedničke strategije.

Neka regionalna konferencija revijalnog tipa gdje bi se moglo dobiti prostora za mlade i male organizacije da prezentiraju što su do sada postigli, kakve su filmove snimili, ili kakve su to materijali, knjige, vidio sam neke vrste u Beogradu, neke vrste učila o toleranciji, dakle sve nekih dosega u metodama, načinima i sredstvima suočavanja s prošlošću, da bismo mogli imati nekakav pregled i upoznati se pa posle možda imati mogućnost napraviti nekakvu zajedničku strategiju na osnovi svih tih dostignuća. (Srđan Antić, Nansen dijalog centar, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s mladima, Zagreb, Hrvatska, 20. srpanj 2007.)